

Uudised

Annika Rannamets: Eestis on vaja hoolduskindlustust

Annika Rannamets

2.11.2016 11:22

Rubriik: Arvamus

(<http://uudised.err.ee//arvamus>)

Dementsuse osakaal kasvab elanikkonna vananedes (Foto: Wikimedia Commons)

Arusaadav, et ükski valitsus ei taha minna ajalukku uue maksu kehtestajana, aga Eesti vajab täiendavat raha hooldusteenuste

arendamiseks ja osutamiseks, et need oleksid kõigile võrdsetel alustel kättesaadavad.

Lahendus oleks

hoolduskindlustus, kirjutab Eesti Sotsiaaltöö Assotsiatsiooni tegevjuht Annika Rannamets oma arvamusloos.

([Eesti Sotsiaaltöö Assotsiatsioon \(ESTA\) toetab uuriva ajakirjanduse konsortsiumi jõulist dementsussündroomiga inimeste probleemide esiletoomist. Need probleemid on paljudele sotsiaaltöötajatele igapäevased. Abi saame osutada sõltuvalt elukohajärgse omavalitsuse võimekusest. Tallinn, Tartu ja veel mõned üksikud omavalitsused saavad endale lubada spetsiaalseid dementsetele inimestele suunatud teenuseid, kuid neilegi on järjekorrad.](http://static.err.ee/gridfs/01269D7D23FEEA1B5FE248128013A5E668CDDDB40AA7A0C19ED9width=1920&crop=(6,0,404,224.85875706214688)&cropxunits=404&cropyunits=225&format=jpg&quality=90))</p>
</div>
<div data-bbox=)

Eestis on olemas kompetents päevahoiu-, intervallhoiu-, pansionaadi- ja koduteenuste osutamiseks. Need oleksid, sõltuvalt haigusjärgust, dementsetele inimestele ja nende lähedastele suureks abiks. Meil on head spetsialistid/koolitajad Tartu ja Tallinna Tervishoiu Kõrgkoolis, EELK Tallinna Diakooniahaiglas, sotsiaaltöötajad hoolekandeesutustes ja kohalikes omavalitsustes. Paraku on hoolekandeteenused väga kallid, mis pidurdab nende arendamist ja osutamist ning teeb need osadele abivajajatest kättesaamatuks.

Dementsusega inimeste probleemidele ei saa läheneda kui tööhõive parandamisega seotud küsimusele.

Ajakirjandusest on jäänud kõlama hoolekoduleenuste kallidus – need maksvad üldjuhul täies ulatuses kinni abivajajad ise või nende lähedased. Omavalitsuste osutatavad teenused, näiteks kodu- või päevahoiu teenus, on tagasihoidliku omaosalusega või lausa tasuta. Kulud kannab omavalitsus, kuid odav pole seegi. Kui teenuse kasutajad peaksid maksma täishinda, siis oleks see võrdväärne hoolekodude hinnakirjale.

Sotsiaaltöötajad on mures seoses sellega, et poliitikud esitlevad Euroopa Sotsiaalfondi raha kui Eesti kõiki sotsiaalprobleeme lahendavat võluvitsa. Euroopa Sotsiaalfond aitab toetada tööhõivet, tehes seda töötamist toetavate teenuste osutamise kaudu. Dementsusega inimeste probleemidele ei saa läheneda kui tööhõive parandamisega seotud küsimusele. Me ei saa hakata selekteerima töövõimeliste või töövõimetute lähedastega dementseid. Selekteerimine (loe: diskrimineerimine) käib nagunii seadusjärgsete ülalpidajate olemasolu järgi. Valikut ju ei ole, teenuste mahud on tagasihoidlikud ja kõigile lihtsalt ei jagu.

Ainus, mis praegu tundub olevat näiliselt tasuta, on lähedaste töö ja vaev.

Euroopa Sotsiaalfondi raha taotlemine sõltub lisaks ka omavalitsuste võimekusest ja huvist ning seetõttu ei hakka need kunagi tagama üle-eestilisi teenuseid.

Paraku sõltub palju ikkagi rahast. Eakate osakaal rahvastikus suureneb ja täiendavate teenuste vajadus kasvab. Aprillis 2013 kirjutasid Eesti Päevalehes ajakirjanik Külli-Riin Tigasson ja sama aasta maikuu ESTA eestseisuse liige Mart-Peeter Erss vajadusest kehtestada hoolduskindlustus. Eesti vajab täiendavat raha hooldusteenuste arendamiseks ja osutamiseks, et need oleksid kõigile võrdsetel alustel kättesaadavad.

Olgu siis tegemist hooldekoduga või kodustes tingimustes hooldamist toetava teenusega – kõik see maksab. Ainus, mis praegu tundub olevat näiliselt tasuta, on lähedaste töö ja vaev. Kaua me siis laseme täisealisi lapsi ja lapselapsi nende olemasolu alusel diskrimineerida?

Arusaadavalt ei soovi ükski valitsus minna ajalukku uue maksu kehtestajana, kuid siiski peaks seda tõsiselt kaaluma. Kaaluma kui võimalust. Ei saa vaadata vaid omavalitsuste poole ja loota, et haldusreformi tulemusena hakkaks iga üksik omavalitsus teenuseid laiendama või uusi looma.

Sotsiaalministeerium peaks kõige lähemas tulevikus looma eraldi erihoolusteenuse dementsuse all kannatavale eakale inimesele, kui ta paigutatakse kinnisesse hoolekandeesutusse kohtumääruse alusel.

Eesti inimesed vajavad kvaliteetseid ja kõigile kättesaadavaid hooldusteenuseid, kuid need saavad sündida vaid riigi ja kohalike omavalitsuste koostöös ja läbimõeldud rahastamisskeemi alusel. Me peame väärtustama iga inimest, ja mitte ainult sõnades, see tuleb ka praktikas ellu viia.

Lisaks sellele suurele muutusele, mida kujutab enesest hoolduskindlustuse kehtestamine, on ka mitmeid kiiret lahendamist nõudvaid probleeme. Ühele neist juhtis osaliselt tähelepanu ka õiguskantsler 20. oktoobri Postimehes. Sotsiaalministeerium peaks kõige lähemas tulevikus looma eraldi erihoolusteenuse dementsuse all kannatavale eakale inimesele, kui ta paigutatakse kinnisesse hoolekandeesutusse kohtumääruse alusel. Kõiki kohtumääruse alusel paigutatavaid kliente ei ole õige ühel teenusel koos hooldada.

Ei ole ka kuigi põhjendatud dementsete eakate väljajätmine erihooldekandeteenust saama õigustatud inimeste seast. Erihoolekandeteenus on ju teenus psüühilise või vaimse erivajadusega inimesele ja dementsuse all kannatav eakas kahtlemata sellele kriteeriumile vastab. Kas on õige välistada ta ainult tema ea tõttu, nagu see tuleneb sotsiaalhoolekande seadusest?

ERR.ee võtab arvamuskirjeid ja lugejakirju vastu aadressil arvamus@err.ee (mailto:arvamus@err.ee). Õigus otsustada artikli või lugejakirja avaldamise üle on toimetusel.

Toimetas
Rain Kooli

